

Aristide Ștefănescu

Pentru cei ce se apleacă asupra istoriei vechi a României și în mod deosebit a orașului București, Dinu V. Rosetti este un reper bibliografic remarcabil. Fără aportul acestui pionier în tainele pământului capitalei, este greu de înțeles drumul prin milenii al comunităților ce au populat aceste meleaguri în epocile îndepărtate ale zorilor istoriei. De fapt, de numele său sunt legate descoperirile urmelor celor mai îndepărtați strămoși ai bucureștenilor, oamenii paleolitici din preajmă și din zona Bucureștilor, din cartierul de la Obor. Apoi grație calităților și spiritului său, i-a fost încredințată conducerea șantierului arheologic din care a revăzut lumina zilei cel mai strălucit exponat al Muzeului București, unic în întreaga lume, cunoscut sub denumirea de „Zeița de la Vidra”. Este una din excepționalele mărturii ale civilizațiilor neolitice descoperite în România. Continuând seria spectaculoaselor descoperiri, de mărturii de viață, Dinu V. Rosetti a adăugat și o contribuție esențială la cunoașterea epocii bronzului, dând numele, ca urmare a cercetărilor sale, uneia din cele mai interesante civilizații. Ea este asăzi cunoscută pretutindeni cu numele dat de descoperitor, drept cultura Tei-București.

Prin săpăturile efectuate la Snagov, sfera preocupărilor sale s-a extins asupra strămoșilor daci din zona așezărilor din hinterlandul acropolei de la Popești și chiar dincolo de aceasta în perioada dacoromană și a marilor frământări ale migratorilor. A încercat dezlegarea enigmelor legate de movilele de la Gurbănești, considerate morminte princiare antice.

Competența sa nu se reducea la atât. Am avut prilejul să-l cunosc coordonând ample săpături arheologice asupra unor monumente medievale din zona Curtea Veche, Sf. Gheorghe-Nou, Biserica Răzvan, Cetățeni-Argeș, Porțile de Fier, Rasnic-Dolj, Salcia-Mehedinți, Butimanu.

Despre puțini oameni s-ar fi putut spune că au fost potriviți, la momentul potrivit. Dar Dinu V. Rosetti a avut marele privilegiu să trăiască și să se manifeste plenar, în epoca în care orașul capitală își căuta identitatea între marile orașe ale Europei. Atunci activitatea fabricilor de cărămidă a cunoscut o intensitate deosebită, săpăturile acestora prilejuindu-i tânărului cercetător posibilitatea pătrunderii, adânc, în tainele pământului.

Scoborâtor dintr-o veche și cunoscută familie boierească, pe care o invoca arareori, prilej de glume cu veșnicul său tovarăș de șantier, profesorul Ion Nestor, Dinu V. Rosetti se născuse la 30.08.1899 la București. În același oraș făcuse și studiile secundare. Tot aici a întâlnit cea mai bună completare a vieții sale, cea care a depus adesea eforturi supraomenești pentru a-l ridica la suprafața valurilor vieții.

Dând curs unui prim imbold de tinerețe, a crezut că frumoasa carieră militară l-ar putea satisface. Dar setea sa de cunoaștere, curiozitatea și studiul l-au purtat către arheologie, în care a găsit mai multe răspunsuri la întrebările pe care adesea și le punea.

Astfel, Dinu V. Rosetti a dat contur unei profesii necunoscute la noi, până la el : aceea de arheolog al Bucureștilor. În 1924 era deja o personalitate cunoscută a preistoriei bucureștene și deținătorul unei valoroase colecții de obiecte, recuperate din săpăturile efectuate în așezări de pe malurile Dâmboviței sau Colentinei. Acestea au constituit fondul celui de-al doilea domeniu în care s-a ilustrat Dinu V. Rosetti, acela al muzeografiei. Aceste materiale au fost primele exponate ale Muzeului Municipiului București pe care publicul a putut să le admire din anul 1931, grație expunerilor efectuate după o tematică și principii elaborate de același cercetător, ajuns curând conservatorul și apoi directorul instituției fondate de el.

Tânărul și nobilul director era colaborator al Institutului de Arheologie din București, membru corespondent al Institutului de Arheologie german și membru al Societății de preistorie din Berlin. Cunoscător al mai multor limbi străine, prin studiile și articolele sale a pătruns definitiv în bibliografia preistorică mondială. Spicuum din această bibliografie câteva din cele mai importante lucrări : *Din preistoria Bucureștilor*, București, 1929 ; *Câteva așezări și locuințe preistorice din preajma Bucureștilor, asupra tehnicii, tipologiei și cronologiei lor*, București, 1932 ; *Descoperiri paleolitice în preajma Bucureștilor ; Săpăturile arheologice de la Snagov ; Săpăturile de la Vidra*, București, 1934 ; *Siedlungen der Kaiserzeit und der Volkerwanderungszeit bei Bukarest*, în **Germania**, Frankfurt am Main, XVIII, 1943 ; *Tombes à incinération de l'âge du fer de l'époque romaine dans la région de Bucarest*, *Miscellanea*, București, 1935 ; *Din preistoria Bucureștilor. I. Civilizația de tip București*, București, 1935 ; *Steinkupferzeitliche Plastik aus einen Wohnhügel bei Bukarest*, în **Jahrbuch für Prähistorische und Ethnographische Kunst**, Berlin, XII, 1938. Notițele culese din teren și astăzi constituie nucleul unui proiectat fișier arheologic al Bucureștilor și împrejurimilor.

În anii din urmă ai șederii sale în țară, preocupările sale au fost axate mai ales asupra unor importante stațiuni medievale : Suslănești, Cetățeni, Lerești, Târgșor, Gura Motrului, Mamul, Retevoiești.

În muzeul pe care îl ctitorise, a fost văzut pentru ultima dată în 1971. În 1969 fusese sărbătorit la aniversarea celor 70 de ani de viață. La puțin timp, a luat drumul pribegiei prin Germania și Franța. Ajuns în Spania și apoi în insulele Baleare, spiritul său iscoditor și neobosit s-a așternut pe căutări ale celor mai vechi vestigii ale occidentului insular. Și, după propriile comunicări, se părea că un scoborător din Vlad Dracul ar fi ajuns în micile insule din necuprinsul Mării Mediterane. Acolo, cu o mână de muncitori angajați pentru o săpătură arheologică așa cum făcuse atâtea în țară, în chiar ziua aniversării a 75 ani, și-a găsit sfârșitul vieții. Se pare că deznodământul unei vieți a fost produs de furia unui roi de albine tropicale.

Sintetic, despre mulți oameni se poate vorbi că într-o viață au fost urmăriți de noroc. Dinu V. Rosetti a împletit calitățile cu care l-a dăruit Dumnezeu cu o voință și cu o putere de muncă ieșite din comun. Și pe deasupra, dacă multora dintre arheologi nu le lipsește norocul, la Dinu V. Rosetti, acesta se chema fler. Era atât de înzestrat cu fler, încât într-o simplă vizită pe șantier putea anticipa unde se putea afla biserica cu cimitirul unui sat de mult dispărut, sau alte obiective de interes. Dacă avea atât de multe calități, omul acesta, a cărui tinerețe a fost ca un roman de excepțional succes, și dacă cineva îi cunoaște și unele slăbiciuni, atunci cu siguranță din viața lui trebuie invocate fapte cu adevărat remarcabile. Ca unul ce l-am cunoscut și l-am apreciat, exact în momentul când trebuia să învăț de la cei ce puteau să mă modeleze, nu pot decât să regret că tinerilor, Dinu V. Rosetti le lipsește, sărăcindu-le instrucția de cunoștințele și experiența lui de-o viață.